

MENUKAART MONDZORG

een handleiding voor patiënten in de mondzorg
over diensten, behandelingen en producten
van tandartsen, orthodontisten, mondhygiënisten en tandprotheticci

Versie 3.2
Februari 2012

Inhoudsopgave

PRESTATIEBESCHRIJVINGEN VOOR MONDZORG	3
Mondzorg krijgt vrije tarieven	3
Altijd goede informatie vooraf	3
Vaste lijst van prestaties: de menukaart mondzorg	3
Standaardtarieven zijn 'all-in'	3
Afwijkende tarieven vanwege bijzondere omstandigheden	4
Bronnen voor meer informatie	4
A-CODES CONSULTATIE EN DIAGNOSTIEK	5
C-CODES PREVENTIEVE MONDZORG	7
E-CODES VULLINGEN, KRONEN EN BRUGGEN	9
G-CODES KUNSTGEBITTEN (PROTHETISCHE VOORZIENINGEN)	11
J-CODES CHIRURGIE	13
L-CODES WORTELKANAALBEHANDELINGEN (ENDODONTOLOGIE)	15
N-CODES TANDVLEESBEHANDELINGEN (PARODONTOLOGIE)	17
P-CODES IMPLANTATEN (IMPLANTOLOGIE)	19
S-CODES KAAKGEWRICHTSBEHANDELINGEN (GNATHOLOGIE)	21
V-CODES BEUGELS (ORTHODONTIE)	23
W-CODES NAZORG	25
X-CODES DIVERSEN	27
Z-CODES ABONNEMENTEN	29

MENUKAART MONDZORG

PRESTATIEBESCHRIJVINGEN VOOR MONDZORG

Mondzorg krijgt vrije tarieven

Met ingang van januari 2012 heeft de overheid de tarieven van tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen als experiment voor drie jaar vrij gelaten. Zij mogen zelf bepalen welke tarieven zij hanteren voor diensten, behandelingen en producten ('prestaties') die zij leveren. Zij moeten deze standaardtarieven duidelijk kenbaar maken aan hun patiënten. Dat kan door hun tarievenlijst op te hangen in de praktijk en op de website van de praktijk te plaatsen.

Hoewel tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen gebonden zijn aan allerlei wettelijke voorwaarden (deskundigheid, kwaliteit, veiligheid en patiëntenrechten) kunnen de standaardtarieven per praktijk toch verschillen. Wanneer zij dure materialen en apparatuur gebruiken, hoge kosten maken voor het vergroten van de deskundigheid van zichzelf en van personeel of wanneer zij investeren in hun praktijk om optimaal patiëntvriendelijk te kunnen zijn, zullen zij hogere tarieven hanteren.

Altijd goede informatie vooraf

Tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen moeten u altijd vooraf zo goed mogelijk informeren over de kosten van de behandeling. Zij zijn altijd bereid vragen van u over (verschillen in) tarieven te beantwoorden en een mondelinge toelichting te geven op de prestaties in een behandelingsplan met een begroting of die op de nota staan. Wanneer een behandeling duurder is dan € 150,- hoort de patiënt vooraf een begroting te krijgen.

Wanneer bij een prestatiecode een * staat aangegeven, kunnen materiaal- en techniekkosten afzonderlijk in rekening worden gebracht. Het kan gaan om bijvoorbeeld de kosten van een implantaat of de techniekkosten van het maken van een kroon of een kunstgebit. Ook over deze kosten moet de patiënt vooraf worden geïnformeerd en op verzoek kan de patiënt een kopie van de rekening van deze materiaal- en techniekkosten krijgen.

Vaste lijst van prestaties: de menukaart mondzorg

In de mondzorg worden veel verschillende behandelingen uitgevoerd. Van het trekken van tanden en kiezen, het maken van vullingen, kronen en kunstgebitten, het behandelen van ziek tandvlees tot het aanmeten en plaatsen van beugels en implantaten. Tandartsen hebben zich vaak gespecialiseerd in een bepaald onderdeel van de mondzorg. Tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen doen altijd eerst onderzoek en besteden veel aandacht aan preventie: het voorkomen van problemen in uw mond. En ook dat kost tijd en dus geld. De overheid (de Nederlandse Zorgautoriteit) heeft een lijst van 'prestaties' vastgesteld waaraan de tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen gebonden zijn. Zij mogen alleen prestaties in rekening brengen die op de wettelijke lijst 'prestatiebeschrijvingen van de mondzorg' staan.

Standaardtarieven zijn 'all-in'

De standaardtarieven hebben het karakter van een 'all-in tarief'. Zo zijn bijvoorbeeld in het tarief voor een vulling alle kosten verwerkt zoals verdoving, vulmateriaal, onderlagen, hechtingen, gebruik van apparatuur en andere meer of minder dure zaken.

De lijst prestatiebeschrijvingen maakt bijvoorbeeld alleen onderscheid tussen een één-, twee- of drievlaksvulling. Op een tandartsrekening kunnen alleen codes staan uit de lijst prestatiebeschrijvingen.

Afwijkende tarieven vanwege bijzondere omstandigheden

Tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen mogen afwijken van hun standaardtarief als gevolg van bijzondere omstandigheden. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om een uitzonderlijk tijdrovende behandeling, bij behandeling van patiënten met extreme angst of een handicap of wanneer zij uitzonderlijk hoge kosten moeten maken. Er wordt dan gesproken over een afwijkend tarief vanwege de *zorgzwaarte (Z)*. Er kan ook van het standaardtarief worden afgeweken om *andere redenen (A)*. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als de patiënt zelf aangeeft op een bijzondere manier behandeld te willen worden.

Bronnen voor meer informatie

Deze *menukaart mondzorg* is bedoeld om patiënten inzicht te geven in de prestatiebeschrijvingen voor mondzorg. De officiële lijst *Prestatiebeschrijvingen voor mondzorg* is te vinden op de website van de Nederlandse Zorgautoriteit (www.nza.nl) met de zoekterm 'prestaties mondzorg'. Daarin staan bij de prestaties officiële toelichtingen in vaak ingewikkelde vaktaal waar de gemiddelde patiënt vaak niet zo goed mee uit de voeten kan.

- Deze *menukaart mondzorg* is beschikbaar bij elke tandarts, orthodontist, mondhygiënist en tandprotheticus en staat op de patiëntenwebsite van de Nederlandse tandartsenorganisatie (www.allesoverhetgebit.nl), van de Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF, www.npcf.nl) en de Consumentenbond (www.consumentenbond.nl).
- Meer informatie over mondzorg in het algemeen en over behandelingsmogelijkheden zijn te vinden op www.allesoverhetgebit.nl en www.ivorenkruis.nl
- Op de websites van wetenschappelijke tandheelkundige verenigingen is informatie over specifieke vakgebieden van de mondzorg te vinden.

Preventie	www.ivorenkruis.nl
Kaakchirurgie	www.nvmka.nl/patienteninformatie/behandelingen
Implantologie	www.nvoi.nl/patienten
Parodontologie	www.nvvp.org
Endodontologie	www.nvve.com (geen patiënteninformatie)
Vullingen, kronen	www.nvvt.com (geen patiënteninformatie)
Gnathologie	www.nvgpt.nl (geen patiënteninformatie)
Orthodontie	www.orthodontist.nl
Bijzondere groepen	www.vbtgg.nl/clienten

- Tandartsen, orthodontisten, mondhygiënist en tandprotheticen zijn altijd bereid om hun behandelingsplannen, behandelingen, kosten, begrotingen en nota's toe te lichten.

A-codes CONSULTATIE EN DIAGNOSTIEK

Bij elk consult zal de tandarts, mondhygiënist en tandprotheticus onderzoek doen en daarover met de patiënt overleggen. Een *eerste consult* zal het karakter hebben van kennismaking (*intake*): een globaal onderzoek en het bespreken van wat er verder kan gebeuren.

Bij een *periodieke controle* kennen tandarts en patiënt elkaar al langer en onderzoekt de tandarts de mond om te beoordelen of er preventie of behandeling nodig is. Het is normaal dat tandartsen daarbij periodiek de tandvleestoestand bepalen en röntgenfoto's maken die altijd met de patiënt besproken moeten worden.

Een patiënt kan de tandarts bezoeken als hij *pijn* of ergens last van heeft in zijn mond. De tandarts zoekt dan naar de oorzaak en biedt de patiënt passende eerste hulp en maakt afspraken over het vervolg. Onder dit *probleemgericht consult* vallen ook kleine chirurgische ingrepen.

Van een *multidisciplinair consult* is sprake als medische en tandheelkundige deskundigen gezamenlijk een patiënt beoordelen bijvoorbeeld voor het opstellen van een behandelplan. De kosten hiervan worden in eenheden van vijf minuten in rekening gebracht.

Tandartsen maken meestal *kleine röntgenfoto's* van een paar tanden of kiezen of van de kiezen om vroegtijdig tandbederf op te sporen. Röntgenfoto's zijn ook belangrijk bij onderzoek naar de tandvleestoestand, bij wortelkanaalbehandelingen en bij implantaten. Het is mogelijk om een grote *overzichtsfoto* te maken waar het gehele gebit en de kaken en kaakholtes op zichtbaar zijn. Op deze foto's is ook goed te zien hoe ver de wisseling is en dat is belangrijk voor eventuele beugelbehandelingen. De *shedelfoto* maakt de tandarts of orthodontist om te beoordelen hoe het met de groei en gebitsontwikkeling is. In bijzondere gevallen kan alleen een *meer-dimensionele kaakfoto* de informatie geven die noodzakelijk is voor een behandeling (bij implantaten bijvoorbeeld). Het beoordelen en bespreken met de patiënt is inbegrepen bij deze codes.

Alleen als het ten behoeve van een verwijzing of tandheelkundige verklaring is, kan het *vaststellen conditie tandvlees* (code A531) worden gedeclareerd. Als de tandarts of mondhygiënist zelf de behandeling uitvoert, kan *onderzoek tandvleesbehandelingen* (code A722) in rekening worden gebracht.

Voor onderdelen van de mondzorg zijn soms *aanvullende onderzoeken* nodig. Die kosten meer tijd en maken het mogelijk om samen met de patiënt een goed behandelplan (of zorgplan) op te stellen en te bespreken.

Telefonische en schriftelijke consulten en consulten via e-mail kunnen niet apart berekend worden.

Consultatie en diagnostiek

Code	Omschrijving
A111	Periodieke controle
A211	Probleemgericht consult
A231	Intake consult
A261	Multidisciplinair consult
A311	Maken en beoordelen kleine röntgenfoto
A321	Maken en beoordelen kaakoverzichtsfoto
A324	Maken en beoordelen schedelfoto
A327	Maken en beoordelen meer-dimensionale kaakfoto
A511	Vaststellen wortelkanaal-classificatiescore
A531	Vaststellen conditie tandvles
A611	* Microbiologisch- en/of speekselonderzoek
A711	Opstellen en bespreken zorgplan
A721	* Aanvullend onderzoek prothetische en restauratieve zorg
A722	Onderzoek tandvlesbehandelingen
A723	* Aanvullend onderzoek implantologie
A724	* Aanvullend onderzoek kaakgewrichtsbehandelingen
A725	Aanvullend onderzoek orthodontie (beugels)
A726	Aanvullend onderzoek naar slaapafhankelijke ademhalingsstoornissen
A727	Aanvullend onderzoek vaststellen behandelbaarheid

C-codes PREVENTIEVE MONDZORG

Preventie is belangrijk: het voorkomen van tandbederf en ziekten van het tandvlees is beter dan behandelen en repareren. *Preventieve voorlichting en instructie* van minstens 10 minuten is *standaard*, als de voorlichting en daarbij behorende instructies meer tijd kosten dan 20 minuten noemen we het *uitgebreid*. Om later te bekijken of de voorlichting en de instructies resultaat hebben, bestaat een apart uitgebreid *consult voor evaluatie*.

Gebitsreiniging, het schoonmaken van de mond (tandsteen verwijderen en glad maken van tanden en kiezen) is vaak een *standaardbehandeling* maar soms is daar meer dan 20 minuten voor nodig en gaat het om *gebitsreiniging uitgebreid*.

Bij kinderen kan het zinvol zijn om *fluoride* op het gebit (boven- én onderkaak) aan te brengen ter voorkoming van tandbederf. Het afsluiten van groeven in kiezen met een kunststof heet *sealen* en wordt per kies in rekening gebracht. In uitzonderlijke gevallen kan plaatselijke behandeling met *medicijnen* (zoals antibiotica) nodig zijn.

Preventieve mondzorg

Code	Omschrijving
C112	Preventieve voorlichting en/of instructie standaard
C114	Preventieve voorlichting en/of instructie uitgebreid
C124	Consult voor evaluatie van preventie
C212	Gebitsreiniging standaard
C214	Gebitsreiniging uitgebreid
C511	Sealen per element
C611	Beslijpen en/of fluorideren melkelement
C811	Fluoridebehandeling boven- en ondergebit
C821	Medicinale behandeling per element

E-codes VULLINGEN, KRONEN EN BRUGGEN

Als een gedeelte van een tand of kies verloren is gegaan (door breuk of tandbederf) kan de tandarts dit herstellen door een vulling te maken. Een *vulling* voorkomt verdere aantasting of pijn en herstelt de functie van de tand of kies. Er bestaan verschillende vulmaterialen zoals amalgaam (zilvergrijze vulling), composiet (witte vulling), goud of keramiek (porselein). De tandarts kan kiezen uit vele varianten en merken en elk vulmateriaal vraagt om specifieke behandeling, instrumenten en apparatuur. Al deze factoren hebben invloed op het tarief. Plastische vulmaterialen verwerkt de tandarts aan de stoel (en worden na het aanbrengen hard in de mond). Bij *inlays* laten tandartsen de vulling maken bij een tandtechnisch laboratorium en brengen de kosten van de tandtechniek apart in rekening.

Tanden en kiezen hebben meerdere vlakken: voorkant, achterkant, tweemaal zijkant en een kauwvlak (kiezen) of snijvlak (tanden). De grootte van een vulling wordt bepaald door het aantal vlakken dat bij de vulling is betrokken.

Bij voortanden kan de tandarts een *schildje* (van kunststof of keramiek) aanbrengen om de tand mooier te maken of beter te beschermen. Soms vertonen tanden en kiezen zoveel *gebitsslijtage* dat er een laagje vulmateriaal op moet worden aangebracht.

Als een tand of kies zo ernstig is aangetast dat een vulling niet meer mogelijk is, kan er een *kroon* op worden gemaakt. Een kroon kan van metaal (goud) of van keramiek (porselein) of een combinatie van materialen zijn. Vaak moeten er maatregelen worden genomen om de kroon voldoende houvast te geven (*opbouw* of *wortelkanaalpin*). Een *wortelkap* op een natuurlijke tandwortel dient, na een wortelkanaalbehandeling, om de wortel te beschermen en om er (later) een systeem op te maken voor het houvast van bijvoorbeeld een kunstgebit.

Een *brug* is een manier om een ontbrekende tand of kies te vervangen. Een brug bestaat meestal uit een kunststand (*brugtussendeel*) en twee of meer kronen op naastgelegen tanden of kiezen (pijlerelementen). Het is mogelijk een verloren tand of kies te vervangen door een *plakbrug*. De tandarts plakt met speciale materialen en apparatuur een kunststand tussen twee, meestal gezonde tanden of kiezen.

Herstellen van de hoektandfunctie en *precieskoppelingen* zijn bijzondere prestaties waarover de tandarts de patiënt vóór de behandeling goed zal informeren.

Een *tijdelijke kroon* kan niet in rekening worden gebracht als dat een onderdeel is van het plannen en maken van een kroon of een brug.

Vullingen, kronen en bruggen

Code		Omschrijving
E111		Eévlaksvulling
E112		Tweevlaksvulling
E113		Drievlaksvulling
E114		Vier- of vijfvlaksvulling
E131	*	Opbouw van plastisch materiaal bij extreme gebitslijtage per element
E151		Aanbrengen schildje van tandkleurig plastisch materiaal
E211	*	Herstellen hoektandfunctie
E311	*	Eévlak inlay
E312	*	Tweevlak inlay
E313	*	Drievlak inlay
E321	*	Kroon
E325	*	Brugtussendeel
E331		Kroon in melkgebit
E335	*	Schildje van keramiek of kunststof
E341	*	Plakbrug met één tussendeel aan één element
E345	*	Volgende tussendeel bij plakbrug
E351	*	Brugverankering aan één element
E411		Plaatsen wortelkanaalpin
E421		Opbouw van plastisch materiaal
E423	*	Opbouw niet-plastisch materiaal
E431	*	Plaatsen opbouw ten behoeve van implantaatkroon
E441	*	Wortelkap
E511	*	Aanbrengen precisiekoppelingen per stuk
E611		Afdruk ten behoeve van fixatie bij moeilijk kroon- en brugwerk
E711	*	Tijdelijke (nood)kroon
E721	*	Tijdelijke voorziening (kroon) voor langere periode
E811		Opnieuw vastzetten kroon
E815		Opnieuw vastzetten plakbrug

G-codes KUNSTGEBITTEN (PROTHETISCHE VOORZIENINGEN)

Prothetische voorzieningen (*kunstgebitten*) zijn uitneembare hulpmiddelen om ontbrekende tanden en kiezen te vervangen. Een kunstgebit (prothese) mag per boven- en per onderkaak apart in rekening worden gebracht. Uitzondering hierop vormt het *volledige kunstgebit* voor boven- én onderkaak.

Een *klikgebit* is een kunstgebit dat vastgeklikt kan worden op een mesostructuur.

De *mesostructuur* is een constructie, die zich tussen implantaten (of natuurlijke tanden en kiezen) en het kunstgebit bevindt. Deze structuur kan bestaan uit drukknoppen of magneten op implantaten of uit een staaconstructie waarmee de implantaten met elkaar verbonden zijn.

Een *vervangend klikgebit* is een nieuw kunstgebit dat wordt gemaakt op een bestaande mesostructuur (implantaten met staaconstructie, drukknoppen of magneten).

Gedeeltelijke kunstgebitten vervangen een deel van eigen tanden en kiezen in boven- of onderkaak. Afhankelijk van de gebruikte techniek en materialen, heet een gedeeltelijk kunstgebit een '*plaatje*' (kunststof, eenvoudig, steunt vooral af op het tandvlees) of een '*frame*' (metalen basis met kunststof, gecompliceerd, steunt vooral af op eigen tanden en kiezen).

Soms kan de tandarts of tandprotheticus de pasvorm en de functie van een kunstgebit verbeteren door het *opvullen* van de prothese of door er tijdelijk een *zachte laag* in aan te brengen.

De tandarts kan een *tijdelijke voorziening (prothese)* maken om direct na het trekken van (alle) tanden en kiezen in de mond te plaatsen. Tandartsen noemen dat een immediaatprothese. De kaken gaan na het trekken van tanden en kiezen slinken zodat pas later een definitief kunstgebit kan worden gemaakt.

Alle prothetische voorzieningen zijn inclusief twee maanden nazorg.

Kunstgebitten (prothetische voorzieningen)

Code	Omschrijving
G111 *	Volledig kunstgebit boven- en onderkaak
G112 *	Volledig kunstgebit onderkaak
G113 *	Volledig kunstgebit bovenkaak
G211 *	Klikgebit per kaak
G251 *	Vervangend klikgebit op niet verbonden implantaten
G253 *	Vervangend klikgebit op verbonden implantaten
G311 *	Maken mesostructuur bestaande uit twee drukknoppen
G313 *	Vervaardigen extra drukknop
G331 *	Maken mesostructuur bestaande uit een staaf tussen twee implantaten of elementen
G333 *	Vervaardigen extra staaf in dezelfde kaak
G411 *	Gedeeltelijk (kunsthars)gebit (plaatje) per kaak
G451 *	Gedeeltelijk kunstgebit met metaalbasis (frame) per kaak
G611 *	Aanpassing bestaand kunstgebit na plaatsing implantaten
G651 *	Uitbreiding gedeeltelijk kunstgebit of frame
G711 *	Opvullen bestaand kunstgebit per kaak
G731 *	Opvullen bestaand klikgebit per kaak
G733 *	Opvullen bestaand klikgebit met (de)montage per kaak
G811 *	Reparatie kunstgebit zonder afdruk per kaak
G815 *	Reparatie kunstgebit met afdruk per kaak
G831 *	Reparatie kunstgebit inclusief (de)monteren mesostructuur
G911	Tijdelijke zachte laag in kunstgebit
G921 *	Tijdelijke voorziening (prothese) voor langere periode per kaak

J-codes CHIRURGIE

Het *trekken van tanden of kiezen* (elementen) heet extractie. Soms kunnen *botvervangers* in de extractiewond worden aangebracht om het slinken van de kaak te beperken. Naast de extracties kan de tandarts allerlei andere *chirurgische verrichtingen* doen die de tandarts vooraf met de patiënt bespreekt. Een *kijkoperatie* kan nodig zijn om te verkennen welke behandeling de beste keuze is.

Behandeling van ontstoken wortels van tanden en kiezen kan soms alleen via een (*endodontische*) *chirurgische ingreep* plaatsvinden. Deze ingreep, ook wel apexresectie genoemd (het weghalen van de ontstoken wortelpunt) is exclusief de eventuele normale wortelkanaalbehandeling. Er is een verschillend tarief voor tanden (frontelementen), voor kleine kiezen (premolaren, soms met meerdere wortels) en grote kiezen (molaren, altijd met meerdere wortels).

Het *terugzetten* van bijvoorbeeld een (bijna) uitgeslagen tand is een aparte verrichting (prestatie).

Chirurgie

Code	Omschrijving
J111	Terugzetten verplaatst element door ongeval
J311	Trekken tand of kies
J315	Moeizaam trekken tand of kies
J411	Chirurgische verrichting
J511 *	Aanbrengen botvervangers
J611	Kijkoperatie
J631	Endodontische chirurgie snij- of hoektand
J633	Endodontische chirurgie premolaar
J635	Endodontische chirurgie molaar

L-codes WORTELKANAALBEHANDELINGEN (ENDODONTOLOGIE)

Het vakgebied van de wortelkanaalbehandelingen noemen tandartsen endodontologie en tandartsen die zich daarin hebben gespecialiseerd heten tandarts-endodontoloog. Tand en kiezen hebben wortels waarmee ze in het kaakbot staan. Elke tand en kies heeft een holte (*pulpaholte*) en elke wortel heeft een of meerdere wortelkanalen die naar de punt van de wortel lopen. De pulpaholte en de wortelkanalen bevatten zenuwvezels en kleine bloedvaten. Deze weefsels kunnen door tandbederf, een lekkende vulling of een val ontstoken raken en tot heftige kiespijn leiden. De wortelkanalen staan via de wortelpunt in verbinding met het bot. Een ontsteking in de pulpa en het wortelkanaal kan zich uitbreiden naar het gebied rond de wortelpunt(en).

De tandarts zal altijd röntgenfoto's maken om de oorzaak te zoeken en te kijken waar de ontsteking zit. Als de tandarts besluit tot een wortelkanaalbehandeling zal hij de kies via het kauwvlak open maken. Het aangetaste weefsel wordt verwijderd en de tandarts reinigt de kies van binnen met kleine vijltjes en een desinfecterende vloeistof. Als de pulpaholte en de wortelkanalen schoon zijn dan worden deze gevuld met speciale materialen. De tand of kies kan daarna vaak afgewerkt worden met een vulling. Als een kies erg is verzwakt kan een kroon nodig zijn.

Een tandarts kan, bijvoorbeeld tijdens de spoedgevallendienst of als waarnemer van de eigen tandarts, een patiënt van de pijn afhelpen door alleen het *starten van een wortelkanaalbehandeling* die de eigen tandarts later kan afmaken. Als de tandarts alleen de kies open maakt (vaak helpt dat de pijn te verlichten) dan brengt hij alleen een *probleemgericht consult (A211)* in rekening.

Bij jeugdige patiënten is het wortelkanaal soms nog heel wijd omdat het nog niet volgroeid is en is toch een wortelkanaalbehandeling noodzakelijk (na een ongeval bijvoorbeeld). De tandarts kan het wortelkanaal dan niet op de gebruikelijke manier afsluiten maar moet een andere behandelmethode uitvoeren (*behandeling open wortelpunt*).

Tandartsen gebruiken de DETI-score (Dutch Endodontic Treatment Index) om de *moeilijkheid van een wortelkanaalbehandeling* van te voren in te schatten (code A511). Vanwege complicerende factoren kan sprake zijn van een *moeilijke of extra moeilijke wortelkanaalbehandeling* en dat kan als deelprestatie extra worden gedeclareerd. Het behandelplan, de kosten en de verwachting van het resultaat bespreekt de tandarts met de patiënt.

Wortelkanaalbehandelingen (endodontologie)

Code	Omschrijving
L111	Start wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal
L112	Start wortelkanaalbehandeling per element met 2 kanalen
L113	Start wortelkanaalbehandeling per element met 3 kanalen
L114	Start wortelkanaalbehandeling per element met 4 of meer kanalen
L311	Volledige wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal
L312	Volledige wortelkanaalbehandeling per element met 2 kanalen
L313	Volledige wortelkanaalbehandeling per element met 3 kanalen
L314	Volledige wortelkanaalbehandeling per element met 4 of meer kanalen
L411	Deelprestatie moeilijke wortelkanaalbehandeling per element
L421	Deelprestatie extra moeilijke wortelkanaalbehandeling per kanaal
L511	Gedeeltelijk of geheel weghalen pulpaweefsel
L711	Behandeling open wortelpunt per element per kanaal, eerste zitting
L713	Behandeling open wortelpunt per element per kanaal, volgende zitting
L715	Definitieve afsluiting van open wortelpunt per element per kanaal

N-codes TANDVLEESBEHANDELINGEN (PARODONTOLOGIE)

Tandvleesziekten (het vakgebied heet *parodontologie*) kunnen sterk verschillen in ernst. Hier en daar wat bloedend tandvlees kan de tandarts of de mondhygiënist oplossen door *reiniging van het gebit* en een betere mondhygiëne. Dat is preventie en in korte tijd kan de situatie daardoor verbeteren.

Wanneer sprake is van diep ontstoken tandvlees (pockets) komt er meer voor kijken om te voorkomen dat tanden en kiezen verloren gaan doordat de ontsteking zo ver voortschrijdt dat de wortels hun houvast verliezen.

Tandartsen en mondhygiënisten gebruiken een systeem om de conditie van het tandvlees in kaart te brengen. De tandvleesscore heet officieel DPSI (Dutch Periodontal Screenings Index). Deze score kan variëren van 0 tot 4. De tandarts of de mondhygiënist zal deze score altijd met de patiënt bespreken.

Score 0	Het tandvlees is gezond.
Score 1	Het tandvlees is oppervlakkig ontstoken door tandplak.
Score 2	Naast tandvleesontsteking is er ook tandsteen aanwezig.
Score 3	De tandvleesontsteking heeft zich uitgebreid tot het bovenste deel van het kaakbot, waarbij de wortel gedeeltelijk blootligt.
Score 4	De ontsteking breidt zich verder uit in de richting van de wortelpunt waardoor tanden en kiezen op den duur los gaan staan.

Afhankelijke van de ernst en van de tandvleesscore maakt de tandarts of de mondhygiënist een behandelingsplan en bespreekt dat met de patiënt. Als de tandvleesscore 3 of hoger is kan de tandarts of mondhygiënist een *onderzoek parodontologie (A722)* uitvoeren en in rekening brengen.

Grondig reinigen worteloppervlak per tand of kies, een tandvleesoperatie (flapoperatie) tussen twee tanden of kiezen of een operatie in een groter gebied in de mond (sextant) zijn regelmatig voorkomende behandelingen. Soms kan een tandarts (of een tandarts-parodontoloog) iets diep onder het tandvlees aanbrengen om botaanmaak te bevorderen (regeneratiemateriaal) of een chirurgisch tandvleescorrectie (correctie of plastic) noodzakelijk vinden.

De codes uit het hoofdstuk parodontologie (N111 t/m N811) kunnen niet in dezelfde zitting met de codes C112, C212 of C214 uit het hoofdstuk preventieve mondzorg in rekening worden gebracht.

Tandvleesbehandelingen (parodontologie)

Code	Omschrijving
N111	Grondig reinigen worteloppervlak per element
N211	Tussentijdse beoordeling tandvleesbehandeling
N215	Evaluatie tandvleesbehandeling
N311	Flapoperatie tussen 2 elementen
N315	Flapoperatie per sextant (zesde deel)
N411	Tuber- of retromolaarplastiek
N511 *	Aanbrengen regeneratiemateriaal per element
N515 *	Aanbrengen regeneratiemateriaal per sextant
N551	Operatieve verwijdering regeneratiemateriaal
N611	Tandvleescorrectie per element, zonder opklap
N615 *	Tandvleescorrectie per element, met opklap
N811	Behandeling tandvleesabces

P-codes IMPLANTATEN (IMPLANTOLOGIE)

Implantaten zijn kunstwortels die de tandarts als een schroef in de boven- of onderkaak aanbrengt op plaatsen waar tanden of kiezen ontbreken. Op implantaten kan de tandarts een kroon, een brug of een prothese maken. De implantaten zorgen dan voor het houvast. Dit vakgebied noemen tandartsen implantologie en tandartsen die zich daarin hebben gespecialiseerd noemen zich tandarts-implantoloog.

Vóór het plaatsen van implantaten is altijd uitgebreid vooronderzoek nodig en soms is het nodig eerst te zorgen voor voldoende bot (*ophoging bodem bijholte, kaakverbreding*). Het oogsten van eigen botweefsel van elders in het lichaam is daarvoor soms nodig. Voor een optimaal resultaat kan *transplantatie van tandvlees/bindweefsel* (vanuit het verhemelte bijvoorbeeld) wenselijk zijn.

Het maken van een *boormal* is vaak noodzakelijk om het aanbrengen van de implantaten goed te kunnen uitvoeren.

Het plaatsen (en later weer verwijderen) van een *micro-implantaat* kan aan de orde komen bij een orthodontische behandeling (beugelbehandeling).

Op de implantaten komt een (tijdelijk) afdekschroefje (*abutment*). Na vastgroeien van het implantaat in het kaakbot wordt hierop een constructie gemaakt (*mesostructuur*) waarop de tandarts een kroon, brug of een prothese kan aanbrengen. Tandartsen en tandprotheticici noemen dat de suprastructuur.

Als er problemen met het implantaat ontstaan binnen drie maanden na plaatsing waardoor het verwijderd moet worden of wanneer er onderdelen vervangen moeten worden, brengt de tandarts de kosten daarvan niet in rekening.

Implantaten (implantologie)

Code		Omschrijving
P111	*	Plaatsen implantaat
P131	*	Plaatsen afdekschroef voor implantaat
P211	*	Plaatsen micro-implantaat (voor beugel)
P311	*	Maken proefopstelling ten behoeve van implantologie
P331	*	Maken boormal
P411	*	Ophoging bodem bijholte per kaakhelft
P431	*	Kaakverbreding en/of verhoging per kaakhelft
P451	*	Aanvullende ophoging bodem bijholte tijdens plaatsen implantaat
P511		Oogsten eigen botweefsel
P611		Transplantatie tandvlees/bindweefsel
P911		Verwijderen implantaat
P915		Verwijderen kapotte schroef en/of abutment

S-codes KAAKGEWRICHTSBEHANDELINGEN (GNATHOLOGIE)

Kaakgewrichtsklachten (het vakgebied heet gnathologie) kunnen sterk verschillen in ernst. De tandarts zal moeten proberen te achterhalen waar de klachten vandaan komen. Klachten kunnen samenhangen met de gebitssituatie (het functioneren van bovengebit met het ondergebit), met de kauwspieren (de sterkste spieren in ons lichaam) en met psychische problemen en spanningen.

Er zijn allerlei methoden en hulpmiddelen om onderzoek naar de oorzaak te doen zoals *beetregistratie* (met behulp van een *articulator*, een soort simulator van boven- en onderkaak, *therapeutische positiebepaling*) en *spieractiviteitsmeting* en *bewegingsregistratie*.

De tandarts zal de bevindingen met de patiënt bespreken en uitleggen welke behandelingsmogelijkheden er zijn. Zo kan de tandarts het gebit *beslijpen* zodat de kauwbewegingen beter mogelijk worden. De tandarts kan een *opbeetplaat* (spalk) maken: een uitneembaar plaatje van plastic, voor het verminderen van tandenknarsen of het ontspannen van de kaakspieren. Zo'n spalk moet de patiënt vaak 's nachts en soms ook overdag dragen. De tandarts kan *spieroefeningen* laten doen of leren op een andere manier te kauwen. Klachten kunnen niet altijd door de tandarts zelf worden verholpen. Dan kan hij de patiënt voor een behandeling doorverwijzen naar een tandarts-gnatholoog (specialist op het gebied van kaakgewrichten), een kaakchirurg, een fysiotherapeut of een psycholoog.

Kaakgewrichtsbehandelingen (gnathologie)

Code	Omschrijving
S111	Beetregistratie ten behoeve van middelwaarde articulator
S113	Beetregistratie ten behoeve van volledig instelbare articulator
S151	Therapeutische positiebepaling
S211	Spieractiviteitsmeting en/of bewegingsregistratie
S311	Instructie spieroefeningen
S331	Indirect planmatig inslijpen
S351	Behandeling triggerpoint
S361	Kaakgewrichtspoeling
S371	Biofeedbacktherapie
S411	* Opbeetplaat
S611	* Maken van een hulpregistratieplaatje

V-codes BEUGELS (ORTHODONTIE)

Tandartsen en orthodontisten (tandarts-specialisten) kunnen een afwijkende stand van tanden en kiezen behandelen met beugels. Ook voor begeleiding van de groei en als er te weinig ruimte is in het gebit of wanneer de tanden en kiezen niet goed op elkaar passen, kan een beugelbehandeling de oplossing zijn. Er zijn behandelingen met een 'losse beugel' (uitneembare apparatuur) of met een 'vaste beugel' (met plaatjes of slotjes die op de tanden en kiezen worden geplakt).

Er zijn afwijkingen, die al voor de geboorte worden vastgesteld waarbij een orthodontist vroegtijdig een rol kan spelen (*prenataal consult*). Soms is gedurende de eerste twee levensjaren al een orthodontische behandeling noodzakelijk.

De beugelbehandeling is altijd inclusief het maken, passen en plaatsen van de beugels. Ook preventieve maatregelen zoals voorlichting en instructie zijn inbegrepen en mogen dus niet apart in rekening worden gebracht. *Techniek- en/of materiaalkosten* zijn bij de prestaties inbegrepen, tenzij bij de code een * staat. De *kosten van reparatie* of vervanging van beugels vallen ook onder de normale kosten van de behandeling tenzij de patiënt de beugel is verloren of de apparatuur als gevolg van onzorgvuldig gebruik is beschadigd.

De kosten van een beugelbehandeling bestaan uit:

- I *Kosten van het plaatsen* (inclusief materiaal- en techniekkosten)
Bij categorieën 1, 2 en 3 gaat het om een 'losse beugel' (uitneembare apparatuur).
Bij categorieën 4, 5, 6 en 7 gaat het om 'vaste beugel' (vaste apparatuur).

Bij de categorieën 2,3 en 4 is sprake van beugels om (ook) de kaakgroei te beïnvloeden. Categorie 5 betreft 'vaste beugels' voor boven- of onderkaak en categorie 6 voor boven- én onderkaak. Categorie 7 heeft betrekking op kostbare (nauwelijks zichtbare) vaste beugels waarbij ook materiaal- of techniekkosten in rekening mogen worden gebracht.

- II *Kosten van regelmatige controle* (consult) van de behandelingscategorie worden per maand in rekening gebracht ongeacht het aantal bezoeken per maand.
Bij behandelingen met twee categorieën beugels tegelijk mag alleen het beugelconsult in rekening worden gebracht van de duurste categorie beugelconsulten.

Na het *verwijderen van een beugel categorie 5 of 6* (vaste apparatuur) kan de tandarts of orthodontist retentie-apparatuur aanbrengen. Retentie-apparatuur houdt het resultaat van de behandeling vast en de kosten daarvan worden niet afzonderlijk in rekening gebracht. Wanneer later een *extra retentiebeugel* in dezelfde kaak wordt geplaatst waarin ook de eerste retentievoorziening is geplaatst, kan code V712 worden gedeclareerd.

De tandarts of de orthodontist zal na onderzoek de behandelingsmogelijkheden, de verwachtingen, de kosten en de noodzakelijke medewerking van de patiënt met de (ouders van de) patiënt bespreken.

Beugels (orthodontie)

Code		Omschrijving
V111		Prenataal consult
V211		Orthodontie gedurende de eerste 2 levensjaren
V411	*	Plaatsen beugel categorie 1
V421	*	Plaatsen beugel categorie 2
V431	*	Plaatsen beugel categorie 3
V441	*	Plaatsen beugel categorie 4
V451	*	Plaatsen beugel categorie 5
V461	*	Plaatsen beugel categorie 6
V471	*	Plaatsen beugel categorie 7
V511		Beugelconsult per maand categorie 1
V512		Beugelconsult per maand categorie 2
V513		Beugelconsult per maand categorie 3
V514		Beugelconsult per maand categorie 4
V515		Beugelconsult per maand categorie 5
V516		Beugelconsult per maand categorie 6
V517		Beugelconsult per maand categorie 7
V612	*	Plaatsen intermaxillaire correctieveren
V711		Verwijderen beugel categorie 5 of 6
V712	*	Plaatsen extra retentiebeugel, per kaak
V713		Nacontrole bij iedere beugelcategorie
V811	*	Reparatie of vervanging van beugel
V812	*	Herstel of vervanging van retentie-apparaat

W-codes NAZORG

Het is belangrijk dat patiënten met ernstige tandvleesproblemen en patiënten die implantaten hebben gekregen, na de behandeling *nazorg* krijgen. Het beoordelen van de nieuwe situatie, het volgen van opgetreden complicaties, het controleren van de mondhygiëne en zonodig opnieuw geven van voorlichting en instructie horen daarbij. De *nazorg standaard* kan in rekening worden gebracht als sprake is van een behandelduur van minimaal 20 minuten. Wanneer aan de nazorg minimaal 40 minuten is besteed, kan *nazorg uitgebreid* worden gedeclareerd.

Nazorg

Code	Omschrijving
W112	Nazorg standaard
W114	Nazorg uitgebreid

X-codes DIVERSEN

Er zijn diensten en producten ('prestaties') die niet goed in andere hoofdstukken passen maar waarvoor de tandarts, orthodontist, mondhygiënist en tandprotheticus wel een tarief kan vaststellen.

Deelprestatie avond-, nacht-, en weekendbehandeling is een toeslag die betrekking heeft op behandeling buiten de normale praktijken ('s avonds, 's nachts en in het weekeinde).

Het kan nodig zijn dat tandartsen een tand of een kies *spalken*: vastzetten met draad of kunststof aan andere tanden of kiezen. Vaak heeft dat een tijdelijk karakter. Als het gaat om spalken na een ongeval (losgeslagen tand) gebruikt de tandarts code J111 (zie hoofdstuk chirurgie).

Mondbeschermers kunnen gemaakt worden voor sportdoeleinden.

Het *bleken* van een tand kan van binnen uit (*inwendig*) als in die tand een wortelkanaalbehandeling is uitgevoerd. Het bleken van het gebit in meer algemene zin vindt plaats van buiten af (*uitwendig*) en meestal apart voor boven- en onderkaak.

Bij *verdoving door middel van een roesje (sedatie)* en *algehele anesthesie (narcose)* zal vrijwel altijd een anesthesioloog betrokken zijn.

Een patiënt kan vragen om een *second opinion*: een tweede mening van een andere tandarts over de toestand van het gebit of over een behandelplan van de eigen tandarts.

Een tandarts kan op verzoek van de patiënt, na onderzoek, *gebitsmodellen* maken en een *verklaring* opstellen voor een verzekering of een juridische procedure.

In dit hoofdstuk staat een aantal prestaties (*speciale tijdtarieven*) die vooral van belang zijn voor de afrekening met zorgverzekeraars. Van *mondzorg aan huis* kan sprake zijn als de patiënt redelijkerwijs niet zelf naar de praktijk kan komen. Van *mondzorg op locatie* is bijvoorbeeld sprake als (jeugdige) patiënten behandeld worden in een 'dental car' (tandartsbus) die de scholen bezoekt.

Als een behandeling door bijzondere omstandigheden niet kan worden afgerond door de tandarts, orthodontist, mondhygiënist of tandprotheticus die de behandeling is gestart (bijvoorbeeld bij verhuizing of ziekte) kan *gedeeltelijk voltooid werk* in rekening worden gebracht.

Er is sprake van *onderlinge dienstverlening* wanneer de tandarts (een deel van) een prestatie uit laat voeren door een ander. Deze kan 'onderlinge dienstverlening' in rekening brengen bij de verwijzende tandarts. Een voorbeeld is het maken van een bijzondere röntgenfoto door een andere tandarts voor patiënten van de eigen tandarts, die dan wel zelf de foto beoordeelt.

Tenslotte is er een '*facultatieve prestatie*' opgenomen in de lijst van prestaties. In uitzonderlijke situaties is het mogelijk dat een tandarts samen met een zorgverzekeraar een verzoek indient voor een nieuwe prestatie. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) neemt over dit verzoek een beslissing.

Diversen

Code	Omschrijving
X111	Deelprestatie avond-, nacht-, en weekendbehandeling
X211	Spalken per element
X221	Verwijderen spalk per element
X311	Inwendig bleken per element
X331 *	Uitwendig bleken per kaak
X411	Maken van gebitsmodellen
X431 *	Mondbeschermer
X511	Afgeven tandheeskundige verklaring
X555	Second opinion
X611	Verdoving door middel van een roesje (sedatie)
X631	Verdoving door middel van algehele narcose (anesthesie)
X711	Tijdtarief begeleiding moeilijk behandelbare patiënten
X731 *	Tijdtarief mondzorg aan bijzondere zorggroepen
X751 *	Tijdtarief mondzorg AWBZ
X781 *	Tijdtarief topreferente mondzorg
X811 *	Snurk- en slaapstoornis behandeling
X911 *	Mondzorg aan huis
X951	Mondzorg op locatie
X991 *	Gedeeltelijk voltooid werk
X993	Onderlinge dienstverlening
X999	Facultatieve prestatie

Z-codes ABONNEMENTEN

Tandartsen hebben de mogelijkheid met hun patiënten een abonnementstarief af te spreken. Dat betekent dat de patiënt aan de tandarts maandelijks een bedrag betaalt waarbij de tandarts er voor moet zorgen dat de patiënt gedurende een bepaalde periode in een stabiele tandheelkundige toestand blijft.

Alle prestaties die nodig zijn om dit te bereiken zijn inbegrepen in het abonnementstarief met uitzondering van:

- implantaten
- beugels
- deelprestatie avond-, nacht-, en weekendbehandeling (code X111)
- bijzondere tijdtarieven (X711, X731, X751, X781)
- materiaal- en techniekkosten

Het is *niet* toegestaan om andere dan deze prestaties uit te sluiten van het abonnement. Tandarts en patiënt mogen *wel* afspreken een of meer van deze uitgesloten prestaties toch in het abonnement op te nemen.

De tandarts zal op basis van een uitgebreid mondonderzoek en een landelijk afgesproken puntensysteem vast stellen in welke abonnementscategorie de patiënt valt (A, B, C, D, E of F). De categorie en dus de hoogte van het maandtarief hangt af van het aantal vullingen, kronen en bruggen, wortelkanaalbehandelingen en aanwezige (gedeeltelijke) kunstgebitten in de mond van de patiënt. De mondhygiëne (zelfzorg van de patiënt) en de toestand van het tandvlees zijn natuurlijk ook erg belangrijk voor het bepalen van de abonnementscategorie.

Een abonnementsysteem kan aantrekkelijk zijn voor patiënt en tandarts. Goed overleg tussen patiënt en tandarts over de mogelijkheden en beperkingen van een abonnement is van groot belang en de uiteindelijke afspraken worden in een duidelijk contract schriftelijk vastgelegd.

Abonnementen

Code		Omschrijving
Z111	*	Abonnementscategorie A, per maand
Z112	*	Abonnementscategorie B, per maand
Z113	*	Abonnementscategorie C, per maand
Z114	*	Abonnementscategorie D, per maand
Z115	*	Abonnementscategorie E, per maand
Z116	*	Abonnementscategorie F, per maand